HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a șasea)

12 mai 2016*

„Sprijin financiar — Cercetare — Al șaptelea program-cadru pentru activități de cercetare, de dezvoltare tehnologică și demonstrative (2007-2013) — Proiectul eDIGIREGION — Decizie a Comisiei de a refuza participarea unei întreprinderi — Acțiune în anulare — Termen de introducere a acțiunii — Punct de plecare — Inadmisibilitate — Răspundere extracontractuală — Prejudiciu moral — Încălcare suficient de gravă a unei norme de drept care conferă drepturi particularilor”

În cauza T-468/14,

Holistic Innovation Institute, SLU, cu sediul în Pozuelo de Alarcón (Spania), reprezentată inițial de R. Muñiz García, ulterior de J. Marín López, avocați,

reclamantă,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de R. Lyal, în calitate de agent, asistat de J. Rivas Andrés, avocat,

pârâtă,

având ca obiect, pe de o parte, o cerere întemeiată pe articolul 263 TFUE, prin care se urmărește anularea Deciziei ARES (2014) 710158 a Comisiei din 13 martie 2014, prin care se refuză participarea reclamantei la proiectul eDIGIREGION, și, pe de altă parte, o cerere întemeiată pe articolul 268 TFUE, prin care se urmărește repararea prejudiciului pe care reclamanta l-ar fi suferit ca urmare a acestei decizii, în cuantum de 3 055 000 de euro, precum și dobânzi scadente, și, cu titlu subsidiar, desemnarea unui expert în vederea evaluării prejudiciului suferit,

TRIBUNALUL (Camera a șasea),

compus din domnii S. Frimodt Nielsen, președinte, F. Dehousse (raportor) și A. M. Collins, judecători,

grefier: domnul J. Palacio González, administrator principal,

având în vedere faza scrisă a procedurii și în urma ședinței din 14 ianuarie 2016,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: spaniola.

Hotărâre

Istoricul cauzei

1 Reclamanta, Holistic Innovation Institute, SLU, este o societate spaniolă, constituită în iunie 2011, care își desfășoară activitatea în principal în domeniul telecomunicațiilor, dezvoltării și serviciilor de consiliere în domeniul telecomunicațiilor, precum și în domeniul cercetării și inovării. Reprezentantul legal și administratorul unic al acesteia era, anterior, președinte și administrator al societății R., intrată în lichidare voluntară în februarie 2012.

2 În anii 2012 și 2013, reclamanta a participat, la fel ca cincisprezece alte întreprinderi și actori regionali, la un consorțiu care a prezentat o propunere pentru a participa la proiectul eDIGIREGION (Realising Digital Agenda Through Transnational Cooperation Between Regions).

3 Proiectul menționat urmărește să realizeze o agendă digitală datorită cooperării transnaționale între regiuni. Acesta a fost lansat de Comisia Comunităților Europene în cadrul Deciziei nr. 1982/2006/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18 decembrie 2006 privind al șaptelea program-cadru al Comunității Europene pentru activități de cercetare, de dezvoltare tehnologică și demonstrative (2007-2013) (JO L 412, p. 1, Ediție specială, 13/vol. 59, p. 115). Proiectul eDIGIREGION era prevăzut pentru o perioadă de 36 de luni, iar contribuția financiară a Uniunii Europene era într-un cuantum maxim de 2 999 971 de euro.

4 Întrucât propunerea prezentată de consorțiu Comisiei a obținut nota totală 13 din 15 în cadrul primei evaluări, etapa de negociere cu Comisia a debutat în februarie 2013.

5 În aprilie 2013, Comisia a primit informații suplimentare privind, printre altele, rezultatele unor audituri care fuseseră realizate anterior la societatea R., similitudinile existente între reclamantă și societatea R., precum și alte aspecte legate de capacitatea operațională și financiară a reclamantei.

6 Prin e-mailurile din 28 și 29 mai, din 12 și 19 iunie și din 2 iulie 2013, Comisia i-a solicitat reclamantei informații privind datele sale financiare și operaționale, în special în materie de capacitate de personal. Reprezentantul reclamantei a răspuns prin e-mailurile din 29 mai, din 4, din 13 și din 19 iunie 2013.

7 Printr-o scrisoare nedatată, despre care rezultă din dosar că a fost întocmită la 20 septembrie 2013, Comisia a indicat reclamantei că a efectuat o evaluare aprofundată a capacității sale operaționale și financiare, la încheierea căreia considera că reclamanta nu își demonstrase capacitatea de a îndeplini sarcinile prevăzute în propunerea de proiect. Comisia a concluzionat, așadar, în sensul respingerii participării reclamantei la proiectul eDIGIREGION.

8 Prin scrisoarea din 30 septembrie 2013, reclamanta a confirmat Comisiei primirea scrisorii care o informa în legătură cu respingerea participării sale la proiectul eDIGIREGION. Ea a contestat această respingere, a indicat că era pregătită să furnizeze elementele necesare pentru a-și demonstra capacitatea operațională și financiară și a solicitat Comisiei să își reconsidere evaluarea.

9 Prin scrisoarea din 15 octombrie 2013, Comisia a confirmat primirea acestei contestații și a indicat că reclamanta urma să primească un răspuns în cursul lunii noiembrie 2013.

10 În cursul lunilor octombrie și noiembrie 2013, au avut loc schimburi de e-mailuri între, pe de o parte, reprezentantul reclamantei și, pe de altă parte, Comisia și coordonatorul proiectului eDIGIREGION. În scrisoarea sa din 29 noiembrie 2013, Comisia a indicat reclamantei că nu a întârziat intenționat negocierile, nu a divulgat informații confidențiale și nici nu a făcut niciun fel de presiuni asupra unor terți, care să fi determinat respingerea participării reclamantei. Aceasta i-a confirmat că era în proces de reevaluare a informației pe care se bazase în decizia de respingere a participării sale la proiectul

eDIGIREGION și a indicat că, în cazul în care această nouă evaluare urma să se încheie cu concluzii favorabile, ea nu s-ar opune ca reclamanta să fie readmisă în consorțiu. Comisia a informat-o, cu toate acestea, că noua evaluare menționată nu putea conduce la suspendarea negocierii.

11 Prin scrisoarea din 20 decembrie 2013, Comisia și-a confirmat, la încheierea unei argumentații detaliate, aprecierea potrivit căreia participarea reclamantei la proiectul eDIGIREGION trebuia să fie respinsă, pentru motivul că nu avea o capacitate suficientă în materie de management și de capacitate administrativă, că a oferit o impresie incorectă cu privire la capacitatea sa tehnică și științifică și că avea o slabă capacitate de cofinanțare.

12 La 14 ianuarie 2014, reclamanta a adresat membrului Comisiei însărcinat cu cercetarea, inovarea și știința o scrisoare prin care contesta aprecierea Comisiei, la care era alăturată o anexă care conținea argumentele sale în răspuns la argumentele Comisiei din 20 decembrie 2013.

13 Prin scrisoarea din 13 martie 2014, trimisă recomandat cu confirmare de primire, primită la 21 martie 2014, la care era alăturată o anexă care conținea un răspuns detaliat la argumentele reclamantei, Comisia a informat-o pe aceasta din urmă că își confirma concluziile comunicate anterior prin scrisoarea din 20 decembrie 2013, că decizia sa de a o exclude de la negociere era, din acel moment, definitivă și că aceasta putea introduce o acțiune la Tribunal în temeiul articolului 263 TFUE în termen de două luni de la notificarea respectivei scrisori. Ea preciza că răspunsurile reclamantei la scrisoarea respectivă nu ar avea ca efect suspendarea termenului de introducere a acțiunii.

14 Prin scrisoarea din 2 aprilie 2014, reclamanta a informat Comisia că considera evaluarea acesteia eronată și că intenționa să o atace în justiție.

15 La 12 mai 2014, Comisia a răspuns reclamantei că motivele respingerii participării sale fuseseră prezentate anterior și că, întrucât nu a fost prezentat niciun element nou, nu avea de făcut niciun alt comentariu.

16 Convenția de subvenționare a fost semnată fără reclamantă la 28 martie 2014.

Procedura și concluziile părților

17 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 24 iunie 2014, reclamanta a introdus prezenta acțiune.

18 La propunerea judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a șasea) a decis deschiderea fazei orale a procedurii. În cadrul măsurilor de organizare a procedurii, prevăzute la articolul 89 din Regulamentul său de procedură, Tribunalul a invitat părțile să răspundă în scris la o întrebare privind admisibilitatea acțiunii în despăgubire. Părțile au dat curs solicitării respective în termenul stabilit.

19 Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările orale adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința din 14 ianuarie 2016.

20 Reclamanta solicită Tribunalului:

— anularea deciziei Comisiei de a o exclude din proiectul eDIGIREGION;

— dispunerea efectuării unei expertize judiciare și desemnarea unui expert în vederea evaluării prejudiciului economic pe care l-a suferit;

— obținerea mărturiilor anumitor coordonatori de proiecte;

— obligarea Comisiei la plata unor daune interese pentru prejudiciul suferit în cuantum de 3 055 000 de euro, pe lângă dobânzile scadente, sau, în subsidiar, la plata sumei stabilite de expertul judiciar;

— publicarea hotărârii Tribunalului care urmează să fie pronunțată în presa de specialitate și, cel puțin, în anumite buletine ale Comisiei;

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

21 Comisia solicită Tribunalului:

— declararea acțiunii în anulare ca inadmisibilă și, în subsidiar, ca nefondată;

— respingerea cererii de reparare a prejudiciilor ca nefondată;

— obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

Cu privire la acțiunea în anulare

22 Comisia arată că acțiunea în anulare este tardivă și, așadar, inadmisibilă. Ea susține că decizia atacată i-a fost notificată reclamantei la 21 martie 2014 și că acțiunea a fost depusă doar la 24 iunie 2014, cu alte cuvinte după expirarea termenului de introducere a acțiunii. În duplică, ea adaugă că decizia atacată își produce efectele juridice începând de la notificarea sa destinatarului, fără ca publicarea acesteia să fie necesară. Mai mult, versiunea originală a cererii introductive cu semnătură digitală ar fi fost trimisă prin e-mail la 20 mai 2014, în condițiile în care singurul mijloc electronic de depunere a actelor de procedură ar fi aplicația e-Curia. În plus, originalul cererii introductive semnate ar fi fost primit doar la 14 iunie de către grefa Tribunalului, cu alte cuvinte după expirarea termenului suplimentar de zece zile prevăzut la articolul 43 alineatul (6) din Regulamentul de procedură al Tribunalului din 2 mai 1991.

23 Reclamanta susține că acțiunea este admisibilă. Ea arată că termenul de introducere a acțiunii curge de la publicarea deciziei atacate și că memoriul în apărare nu menționează nicio dată de publicare. Ea susține, de asemenea, că acțiunea, semnată prin intermediul unui certificat digital, a fost depusă în termenul de introducere a acțiunii încă dinainte de publicarea deciziei atacate. Ea adaugă că termenul acordat de Tribunal pentru îndreptarea neregularităților acțiunii a fost respectat. În ședință, ea a invocat necesitatea de a respecta dreptul la o cale de atac efectivă și existența unei erori scuzabile.

24 Trebuie amintit că, în conformitate cu articolul 263 al șaselea paragraf TFUE, acțiunea în anulare trebuie formulată în termen de două luni, după caz, de la publicarea actului atacat, de la notificarea acestuia reclamantului sau, în lipsă, de la data la care reclamantul a luat cunoștință de actul respectiv. Reiese de asemenea de la articolul 297 alineatul (2) al treilea paragraf TFUE că deciziile care se adresează unui destinatar, precum este cazul în speță, se notifică destinatarilor lor și produc efecte prin această notificare. În plus, potrivit articolului 102 alineatul (2) din Regulamentul de procedură din 2 mai 1991, termenul de introducere a acțiunii trebuie prelungit pentru considerente de distanță, în mod invariabil, cu zece zile.

25 Potrivit unei jurisprudențe constante, termenul de introducere a acțiunii este de ordine publică, fiind instituit în vederea asigurării clarității și a securității situațiilor juridice și a evitării oricărei discriminări sau a oricărui tratament arbitrar în cadrul administrării justiției și revine instanței Uniunii

să verifice, din oficiu, dacă acesta a fost respectat (Hotărârea din 23 ianuarie 1997, Coen, C-246/95, EU:C:1997:33, punctul 21, și Hotărârea din 6 decembrie 2012, Evropaïki Dynamiki/Comisia, T-167/10, nepublicată, EU:T:2012:651, punctul 37).

26 În speță, decizia atacată este conținută în scrisoarea Comisiei din 13 martie 2014, trimisă reclamantei recomandat cu confirmare de primire. Nu se contestă că aceasta a primit-o la 21 martie 2014. În plus, scrisoarea menționată preciza că decizia de a o exclude pe reclamantă de la negociere era definitivă și că aceasta putea introduce o acțiune la Tribunal în temeiul articolului 263 TFUE în termen de două luni de la notificarea scrisorii în cauză. Scrisoarea respectivă mai preciza că răspunsurile reclamantei nu urmau să aibă ca efect suspendarea termenului de introducere a acțiunii.

27 Prin urmare, contrar celor afirmate de reclamantă în replică, decizia atacată nu trebuia să fie publicată și, ținând seama de termenul pentru considerente de distanță, termenul de introducere a acțiunii a expirat la 2 iunie 2014.

28 Reclamanta a trimis, desigur, o cerere introductivă prin e-mailul din 20 mai 2014. Cu toate acestea, trebuie amintit că, potrivit articolului 43 alineatul (6) din Regulamentul de procedură din 2 mai 1991, data la care o copie a originalului semnat al unui act de procedură parvine grefei Tribunalului prin fax sau prin e-mail se consideră că respectă termenele procedurale, cu condiția ca originalul semnat al actului să fie depus la grefă în cel mult zece zile de la primirea faxului sau a e-mailului.

29 Or, în speță, originalul cererii introductive a fost depus la grefă abia la 6 iunie 2014, cu alte cuvinte după expirarea termenului de zece zile prevăzut la articolul 43 alineatul (6) din Regulamentul de procedură din 2 mai 1991.

30 În plus, acest original nu conținea semnătura manuscrisă a avocatului reclamantei, ci semnătura manuscrisă a reclamantei și copia semnăturii avocatului său.

31 Or, nedepunerea originalului cererii introductive semnate de un avocat abilitat în acest scop nu face parte dintre neregularitățile de formă susceptibile de îndreptare conform articolului 44 alineatul (6) din Regulamentul de procedură din 2 mai 1991 Această cerință trebuie să fie considerată o regulă esențială de formă și să facă obiectul unei aplicări stricte, în așa fel încât nerespectarea sa să determine inadmisibilitatea acțiunii la expirarea termenelor de procedură (Hotărârea din 22 septembrie 2011, Bell & Ross/OAPI, C-426/10 P, EU:C:2011:612, punctul 42, Ordonanța din 21 septembrie 2012, Noscira/OAPI, C-69/12 P, nepublicată, EU:C:2012:589, punctele 22 și 23, și Hotărârea din 23 mai 2007, Parlamentul/Eistrup, T-223/06 P, EU:T:2007:153, punctele 48 și 51).

32 Argumentul reclamantei, întemeiat pe caracterul scuzabil al erorii săvârșite pentru motivul că, în dreptul spaniol, nesemnarea cererii introductive de către avocat ar putea fi îndreptată, trebuie să fie respins. Astfel, noțiunea de eroare scuzabilă trebuie să fie interpretată în mod strict și poate viza doar împrejurări excepționale (Hotărârea din 22 septembrie 2011, Bell & Ross/OHMI, C-426/10 P, EU:C:2011:612, punctul 47). Or, pregătirea, supravegherea și verificarea actelor de procedură care trebuie depuse la grefă intră în responsabilitatea avocatului părții în cauză și, în speță, argumentele reclamantei întemeiate pe dreptul național nu permit să se concluzioneze asupra existenței unor împrejurări excepționale în sensul jurisprudenței aplicabile.

33 Mai mult, faptul că nesemnarea cererii introductive de către avocat nu poate fi îndreptată în dreptul Uniunii (a se vedea punctul 31 de mai sus) nu repune în discuție dreptul la o cale de atac efectivă. Astfel, aplicarea strictă a normelor de procedură respectă cerința de securitate juridică și necesitatea de a evita orice discriminare sau orice tratament arbitrar în administrarea justiției. Deși condițiile de prezentare a cererilor introductive și termenele de introducere a acțiunilor limitează dreptul de acces la o instanță, această limitare nu constituie o atingere adusă însești esenței dreptului fundamental la o

protecție jurisdicțională efectivă, în măsura în care normele în cauză sunt clare și nu prezintă dificultăți particulare de interpretare (a se vedea în acest sens Ordonanța din 21 septembrie 2012, Noscira/OAPI, C-69/12 P, nepublicată, EU:C:2012:589, punctele 33-35 și jurisprudența citată).

34 Rezultă că condițiile de la articolul 43 alineatul 6 din Regulamentul de procedură din 2 mai 1991 nu au fost respectate și că nu se poate considera că trimiterea din 20 mai 2014 efectuată de reclamantă constituie o acțiune depusă în mod valabil.

35 Pe de altă parte, reclamanta susține că a depus o acțiune semnată prin intermediul unui certificat digital în termenul de introducere a acțiunii. Cu toate acestea, acțiunea introdusă prin intermediul e-Curia la 24 iunie 2014 este, de asemenea, tardivă, având în vedere termenul care a expirat la 2 iunie 2014.

36 Rezultă că acțiunea în anulare trebuie să fie respinsă ca fiind inadmisibilă, fără a fi nevoie să se examineze argumentele invocate pe fond de reclamantă.

Cu privire la acțiunea în despăgubire

37 În primul rând, reclamanta susține că decizia atacată constituie o eroare și a avut consecințe economice grave în privința sa. Ea invocă pierderea veniturilor privind proiectul eDIGIREGION, precum și alte proiecte și subliniază impactul negativ asupra clienților instituționali și asupra competitivității sale. Ea își evaluează prejudiciul la 3 055 000 de euro și solicită, de asemenea, desemnarea unui expert în vederea evaluării prejudiciului economic suferit. În al doilea rând, ea invocă prejudiciul suferit ca urmare a denigrării din partea Comisiei care îi afectează credibilitatea și solicită, în această privință, publicarea și comunicarea deciziei Tribunalului.

38 Întrebată de Tribunal cu privire la admisibilitatea acțiunii în despăgubire, reclamanta subliniază că Comisia nu a invocat inadmisibilitatea acțiunii menționate și susține că aceasta este admisibilă.

39 Comisia contestă această argumentație și, în răspuns la o întrebare adresată de Tribunal, invocă inadmisibilitatea acțiunii în despăgubire.

40 Trebuie amintit că, în temeiul articolului 340 al doilea paragraf TFUE, în materie de răspundere extracontractuală, Uniunea Europeană este obligată să repare, în conformitate cu principiile generale comune ordinilor juridice ale statelor membre, prejudiciile cauzate de instituțiile sale sau de agenții săi în exercițiul funcțiunilor lor.

41 Potrivit unei jurisprudențe constante, angajarea răspunderii extracontractuale a Uniunii, în sensul dispoziției menționate mai sus, pentru comportamentul ilicit al organelor sale este supusă întrunirii unui ansamblu de condiții, și anume nelegalitatea comportamentului reproșat instituției, caracterul real al prejudiciului și existența unei legături de cauzalitate între comportamentul pretins și prejudiciul invocat (Hotărârea din 29 septembrie 1982, Oleifici Mediterranei/CEE, 26/81, EU:C:1982:318, punctul 16, Hotărârea din 9 septembrie 2008, FIAMM și alții/Consiliul și Comisia, C-120/06 P și C-121/06 P, EU:C:2008:476, punctele 106 și 164-166, și Hotărârea din 16 octombre 2014, Evropaïki Dynamiki/Comisia, T-297/12, nepublicată, EU:T:2014:888, punctul 28). În plus, în ceea ce privește condiția referitoare la comportamentul nelegal imputat instituției în cauză, jurisprudența impune să fie demonstrată o încălcare suficient de gravă a unei norme de drept care are ca obiect conferirea de drepturi particularilor. Criteriul decisiv care permite să se considere că o încălcare este suficient de gravă constă în nerespectarea manifestă și gravă, de către instituția sau de către organul Uniunii în cauză, a limitelor impuse puterii sale de apreciere (a se vedea în acest sens Hotărârea din 4 iulie 2000, Bergaderm și Goupil/Comisia, C-352/98 P, EU:C:2000:361, punctele 42-44, Hotărârea din 17 martie

2005, AFCon Management Consultants și alții/Comisia, T-160/03, EU:T:2005:107, punctul 93, și Hotărârea din 16 octombrie 2014, Evropaïki Dynamiki/Comisia, T-297/12, nepublicată, EU:T:2014:888, punctul 29).

42 În ceea ce privește condiția privind caracterul real al prejudiciului, răspunderea Uniunii nu poate fi angajată decât dacă reclamantul a suferit efectiv un prejudiciu real și cert, obligația de a dovedi acest lucru revenind reclamantului (Hotărârea din 14 octombrie 2014, Giordano/Comisia, C-611/12 P, EU:C:2014:2282, punctul 36, și Hotărârea din 16 octombrie 2014, Evropaïki Dynamiki/Comisia, T-297/12, nepublicată, EU:T:2014:888, punctul 30).

43 Referitor la condiția privind existența unei legături de cauzalitate între comportamentul invocat și prejudiciul pretins, reiese dintr-o jurisprudență constantă că prejudiciul invocat trebuie să fie rezultatul suficient de direct al comportamentului imputat, acesta din urmă trebuind să constituie cauza determinantă a prejudiciului, obligația de a dovedi acest lucru revenind reclamantului (Hotărârea din 30 ianuarie 1992, Finsider și alții/Comisia, C-363/88 și C-364/88, EU:C:1992:44, punctul 25, și Hotărârea din 20 septembrie 2011, Evropaïki Dynamiki/BEI, T-461/08, EU:T:2011:494, punctul 209).

44 În cazul în care una dintre cele trei condiții de angajare a răspunderii extracontractuale a Uniunii nu este îndeplinită, pretențiile de despăgubire trebuie să fie respinse, fără a fi necesar să se examineze dacă sunt îndeplinite celelalte două condiții (Hotărârea din 16 octombrie 2014, Evropaïki Dynamiki/Comisia, T-297/12, nepublicată, EU:T:2014:888, punctul 33; a se vedea de asemenea, în acest sens, Hotărârea din 15 septembrie 1994, KYDEP/Consiliul și Comisia, C-146/91, EU:C:1994:329, punctul 81).

45 Trebuie amintit de asemenea că, potrivit jurisprudenței, acțiunea în despăgubire întemeiată pe articolul 340 al doilea paragraf TFUE este o cale de atac autonomă în cadrul căilor de atac din dreptul Uniunii, astfel încât inadmisibilitatea unei cereri în anulare nu determină, prin ea însăși, inadmisibilitatea unei cereri de despăgubiri (Hotărârea din 15 martie 1995, COBRECAF și alții/Comisia, T-514/93, EU:T:1995:49, punctul 58, și Hotărârea din 17 octombrie 2002, Astipesca/Comisia, T-180/00, EU:T:2002:249, punctul 139).

46 Cu toate acestea, deși o parte poate interveni prin intermediul unei acțiuni în răspundere fără a fi constrânsă de niciun text să urmărească anularea actului nelegal care i-a cauzat prejudiciul, ea nu poate totuși să schimbe astfel inadmisibilitatea unei cereri care vizează aceeași nelegalitate și aceleași scopuri financiare (Ordonanța din 25 octombrie 1995, Pevasa și Inpesca/Comisia, C-199/94 P și C-200/94 P, EU:C:1995:360, punctul 27).

47 Astfel, o acțiune în despăgubire trebuie declarată inadmisibilă dacă urmărește, în realitate, revocarea unei decizii individuale rămase definitivă și, în cazul în care ar fi admisă, ar avea ca efect înlăturarea efectelor juridice ale acestei decizii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 ianuarie 1987, Krohn Import-Export/Comisia, 175/84, EU:C:1987:8, punctele 32 și 33, Hotărârea din 15 martie 1995, COBRECAF și alții/Comisia, T-514/93, EU:T:1995:49, punctele 58 și 59, și Hotărârea din 17 octombrie 2002, Astipesca/Comisia, T-180/00, EU:T:2002:249, punctul 140). Aceasta este situația în cazul în care reclamantul încearcă, prin intermediul unei cereri de despăgubiri, să obțină un rezultat identic cu cel pe care i l-ar fi oferit reușita unei acțiuni în anulare pe care a omis să o introducă în timp util (a se vedea în acest sens Ordonanța din 4 octombrie 2010, Ivanov/Comisia, C-532/09 P, nepublicată, EU:C:2010:577, punctul 24).

48 În plus, o acțiune în despăgubire ar putea, de asemenea, să înlăture efectele juridice ale unei decizii rămase definitive în cazul în care reclamanta urmărește un beneficiu mai extins, dar care îl include pe cel pe care l-ar fi putut obține dintr-o hotărâre de anulare. Într-o astfel de ipoteză, este totuși necesar

să se constate existența unei legături strânse între acțiunea în despăgubire și acțiunea în anulare pentru a concluziona în sensul inadmisibilității celei dintâi (Ordonanța din 24 mai 2011, Power-One Italy/Comisia, T-489/08, nepublicată, EU:T:2011:238, punctul 46).

49 Trebuie adăugat că admisibilitatea concluziilor în despăgubire poate fi examinată din oficiu de instanță în măsura în care privește ordinea publică (Hotărârea din 17 octombrie 2002, Astipesca/Comisia, T-180/00, EU:T:2002:249, punctul 139).

50 În lumina acestor considerații trebuie efectuată examinarea argumentelor reclamantei, care invocă un prejudiciu economic și moral.

Cu privire la prejudiciul economic

51 Reclamanta susține că prejudiciul economic pe care l-a suferit are trei aspecte diferite.

52 În primul rând, ea solicită plata sumei de 438 165 de euro care corespunde pierderii subvenției legate de proiectul eDIGIREGION.

53 Trebuie să se constate că această cerere are ca obiect plata unei sume al cărei cuantum corespunde exact celui al drepturilor de care se consideră privată ca urmare a deciziei atacate. Cererea respectivă urmărește, așadar, indirect, anularea deciziei individuale care a exclus-o din proiect și vizează același rezultat cu cel urmărit prin acțiunea în anulare.

54 Or, acțiunea în anulare împotriva deciziei de a o exclude pe reclamantă din proiectul eDIGIREGION a fost declarată inadmisibilă anterior (punctul 36 de mai sus) și această decizie a devenit, așadar, definitivă.

55 Prin urmare, cererea prin care se urmărește repararea prejudiciului legat de pierderea subvenției în cuantum de 438 165 de euro pentru proiectul respectiv este inadmisibilă, în aplicarea jurisprudenței citate la punctele 46 și 47 de mai sus.

56 În al doilea rând, reclamanta evocă, în esență, existența unui prejudiciu legat de pierderea resurselor planificate pentru anii 2014, 2015 și 2016, în cuantum de 146 055 de euro pentru fiecare dintre acești trei ani. În replică, ea invocă un prejudiciu corespunzător unor avantaje suplimentare care decurg din proiect și o valoare superioară celei alocate bugetului său, precum și un prejudiciu legat de afectarea competitivității sale viitoare și de nevalorificarea cunoștințelor sale.

57 Or, această cerere urmărește, de asemenea, plata unei sume de care este privată ca urmare a deciziei atacate. Astfel, prin această cerere, ea urmărește să fie repusă, pe plan financiar, în situația în care s-ar fi aflat, în opinia sa, în lipsa deciziei privind excluderea ei din proiect. Cererea având ca obiect plata acestor sume prezintă, așadar, o legătură strânsă, în sensul jurisprudenței citate la punctul 48 de mai sus, cu anularea deciziei privind excluderea sa din proiect. O astfel de cerere este, așadar, de asemenea inadmisibilă.

58 În plus, deși această legătură cu acțiunea în anulare ar fi considerat ca nefiind suficient de strânsă pentru a determina inadmisibilitatea cererii având ca obiect repararea prejudiciului legat de pierderea resurselor planificate, această cerere ar trebui, în orice caz, să fie respinsă ca fiind nefondată. Astfel, datele numerice evocate privind pierderea resurselor planificate pentru 2014, 2015 și 2016 nu sunt nicidecum justificate. În plus, răspunderea Uniunii nu poate fi angajată decât dacă reclamantul a suferit efectiv un prejudiciu real și cert, pe care trebuie să îl dovedească, în aplicarea jurisprudenței citate la punctul 42 de mai sus. Or, planificările evocate nu constituie dovada unui prejudiciu real și cert în sensul jurisprudenței. Aceeași situație este valabilă pentru prejudiciul legat de afectarea competitivității viitoare a reclamantei și de nevalorificarea cunoștințelor.

59 Această cerere este, așadar, inadmisibilă și în orice caz nefondată.

60 În al treilea rând, în ceea ce privește pierderea veniturilor aferentă altor proiecte decât proiectul eDIGIREGION, reclamanta evocă proiectele INACHUS și ZONeSEC. Ea evocă deopotrivă sume legate de proiectele în sine, și anume subvenții de 359 500 de euro pentru proiectul INACHUS și de 421 750 de euro pentru proiectul ZONeSEC, și sume corespunzând unor resurse planificate pentru anii 2014-2017.

61 Cu toate acestea, trebuie subliniat că cifrele evocate de reclamantă nu sunt nicidecum justificate. În plus, proiectele evocate nu sunt vizate de Decizia Comisiei din 13 martie 2014. Astfel, aceasta privește doar proiectul eDIGIREGION, iar Comisia a precizat, de altfel, în mod clar în aceasta că nu aducea atingere deciziei care urma să fie adoptată în privința celorlalte propuneri de proiect din care reclamanta făcea parte.

62 Prin urmare, legătura de cauzalitate dintre, pe de o parte, comportamentul Comisiei care a condus la Decizia din 13 martie 2014 și, pe de altă parte, un eventual prejudiciu privind aceste proiecte nu este dovedită.

63 Cererea referitoare la celelalte proiecte trebuie, așadar, să fie de asemenea respinsă.

64 Rezultă că cererea de despăgubiri privind prejudiciul economic al reclamantei trebuie să fie respinsă în întregime.

Cu privire la prejudiciul moral

65 În primul rând, din înscrisurile reclamantei reiese că aceasta susține că a suferit un prejudiciu moral ca urmare a comportamentului Comisiei, pe care l-a calificat drept denigrant și care i-ar fi afectat credibilitatea și reputația. Ea susține, de asemenea, că Comisia, prin presiunile sale, ar fi întârziat procedurile de negociere cu scopul de a o stigmatiza ca participant nedorit în proiecte europene. Cu titlu de reparație, ea solicită publicarea deciziei Tribunalului în anumite buletine ale Comisiei și comunicarea acesteia membrilor consorțiilor la care a participat și ale căror proiecte au fost suspendate sau întârziate.

66 Trebuie subliniat că această cerere nu ar avea ca rezultat, în cazul în care ar fi admisă, înlăturarea efectelor juridice ale deciziei atacate. Astfel, aceasta nu vizează obținerea unui rezultat identic cu cel pe care i l-ar fi oferit reclamantei succesul unei acțiuni în anularea deciziei atacate dacă aceasta ar fi fost introdusă în timp util. Prin urmare, cererea menționată este admisibilă având în vedere jurisprudența amintită la punctele 46-48 de mai sus.

67 În plus, în sprijinul argumentației sale, reclamanta arată că agenții Comisiei au exercitat presiuni prin care urmăreau să o excludă din proiectele europene de cercetare. Ea arată, printre altele, că conflictul său cu Comisia privind proiectul eDIGIREGION are repercusiuni asupra altor două proiecte, în speță proiectele ZONeSEC și INACHUS, în care Comisia ar fi informat celelalte societăți în legătură cu problemele sale pentru a participa la proiecte europene. În vederea justificării afirmațiilor sale, reclamanta prezintă schimburi de e-mailuri.

68 În speță, este necesar să se respingă această argumentație.

69 În primul rând, în acest sens, în ceea ce privește e-mailurile referitoare la proiectele ZONeSEC și INACHUS, trebuie subliniat că reclamanta nu menționează expres ce normă de drept care conferă drepturi particularilor ar fi fost încălcată în speță. Ea nu demonstrează nici că Comisia ar fi avut un comportament ilicit care constituie o încălcare suficient de gravă a unei astfel de norme de drept.

70 În această privință, în e-mailul său din 12 septembrie 2013 adresat domnului S., acționar al reclamantei, coordonatorul proiectului INACHUS a evocat comentarii ale Comisiei importante pentru reclamantă și care necesitau o discuție imediată. Cu toate acestea, nu se oferă nicio indicație în ceea ce privește conținutul acestor comentarii. În plus, într-un e-mail de răspuns din 17 septembrie 2013, reclamanta adresează o descriere a organizării sale. Este, așadar, foarte posibil ca tocmai la acest subiect pur tehnic să se fi referit comentariile Comisiei care necesitau o discuție.

71 De asemenea, în cadrul proiectului ZONeSEC, însăși reclamanta a trimis, la 15 ianuarie 2014, un e-mail coordonatorului proiectului, în care evocă dificultățile dintre fosta întreprindere, R., și Agenția Executivă pentru Cercetare și propune alte întreprinderi pentru a o înlocui în cazul în care aceste dificultăți ar împiedica semnarea contractului ZONeSEC. Coordonatorul proiectului a adresat, ulterior, un e-mail datat 25 februarie 2014 asociaților din proiectul respectiv, în care evocă dificultăți bugetare care trebuie să fie rezolvate și arată că această întârziere poate fi datorată necesității de a aștepta decizia Agenției Executive pentru Cercetare în privința reclamantei.

72 Din cele ce precedă rezultă că înscrisurile prezentate de reclamantă nu justifică nicidecum afirmațiile sale privind atitudinea pretins denigrantă a Comisiei.

73 În al doilea rând, reclamanta prezintă e-mailuri referitoare la alte proiecte, în speță proiectele ClusMED, Global ITV și INSO 2. Cu toate acestea, documentele menționate nu sunt pertinente, având în vedere că nu o privesc pe reclamantă, ci pe acționarul său, domnul S., care nu este parte în prezenta acțiune. Argumentul potrivit căruia ansamblul prejudiciului reclamantei s-ar repercuta asupra acestuia din urmă nu infirmă această concluzie.

74 În al treilea rând, reclamanta critică faptul că, în cadrul proiectului eDIGIREGION, Comisia ar fi întârziat, prin presiunile sale, procedurile de negociere cu scopul de a o stigmatiza.

75 Trebuie să se constate că negocierea cu Comisia, care trebuia să se încheie la 20 martie 2013, s-a terminat în noiembrie 2013. Or, nu este dovedit că Comisia ar fi stigmatizat-o pe reclamantă în cursul acestui termen. Dimpotrivă, din elementele dosarului, amintite la punctele 5-10 de mai sus, reiese că acest termen a fost utilizat de Comisie pentru a efectua, din considerente de bună gestionare financiară, o analiză aprofundată a situației reclamantei în lumina condițiilor impuse pentru a participa la proiectul eDIGIREGION, pentru a clarifica elementele dosarului și pentru a-i prezenta motivele refuzului participării sale la proiect.

76 Având în vedere elementele dosarului, trebuie să se constate că reclamanta nu demonstrează existența unui comportament ilicit sau denigrant din partea Comisiei.

77 Prin urmare, cererea de despăgubiri a reclamantei pentru atingerea adusă reputației sale ca urmare a comportamentului Comisiei trebuie să fie respinsă, fără a fi necesar să se examineze dacă sunt îndeplinite condițiile privind existența unui prejudiciu și a unei legături de cauzalitate.

78 În al doilea rând, în ședință, reclamanta a invocat, de asemenea, un prejudiciu moral, constând într-o atingere adusă reputației sale, legat de adoptarea deciziei atacate.

79 Tribunalul amintește că din dispozițiile articolului 44 alineatul (1) litera (c) coroborate cu dispozițiile articolului 48 alineatul (2) din Regulamentul de procedură din 2 mai 1991 reiese că cererea de sesizare a instanței trebuie să cuprindă obiectul litigiului și expunerea sumară a motivelor invocate și că, pe parcursul procesului, invocarea de motive noi este interzisă, cu excepția cazului în care acestea se bazează pe elemente de fapt și de drept care au apărut în cursul procedurii. Cu toate acestea, un motiv sau un argument care constituie dezvoltarea unui motiv enunțat anterior, direct sau implicit, în cererea de sesizare a instanței și care prezintă o legătură strânsă cu acesta trebuie declarat admisibil

(Hotărârea din 11 iulie 2013, Ziegler/Comisia, C-439/11 P, EU:C:2013:513, punctul 46). O soluție similară se impune pentru o critică invocată în susținerea unui motiv (Hotărârea din 19 mai 2010, Boliden și alții/Comisia, T-19/05, EU:T:2010:203, punctul 90).

80 În speță, motivul invocat de reclamantă potrivit căruia a suferit un prejudiciu moral ca urmare a deciziei atacate nu reiese din cererea introductivă și nu se întemeiază pe un element de fapt și de drept care a apărut în cursul procedurii. În plus, nu este vorba despre dezvoltarea unui motiv enunțat anterior. Astfel, prejudiciul moral invocat în cererea introductivă și analizat la punctele 65-76 de mai sus a fost invocat ca urmare a comportamentului Comisiei, iar nu în legătură cu decizia atacată.

81 În consecință, motivul întemeiat pe existența unui prejudiciu moral legat de adoptarea deciziei atacate trebuie să fie respins ca fiind nou și, așadar, inadmisibil, în conformitate cu articolul 48 alineatul (2) din Regulamentul de procedură din 2 mai 1991.

82 În orice caz, chiar presupunând că nu este vorba despre un motiv nou, trebuie să se constate că cererea reclamantei în această privință nu este cuantificată și urmărește, în mod indirect, să obțină constatarea faptului că participarea sa la proiectul eDIGIREGION nu ar fi trebuit să fie înlăturată. Cu alte cuvinte, o astfel de cerere urmărește, în esență, obținerea aceluiași rezultat precum cel de care se consideră privată ca urmare a tardivității acțiunii sale în anulare. Această cerere pare, astfel, strâns legată de acțiunea în anulare, în sensul jurisprudenței evocate la punctele 46-48 de mai sus, și nu poate, așadar, decât să fie respinsă în aplicarea acestei jurisprudențe.

83 Mai mult, reclamanta nu oferă niciun element care să justifice existența unei atingeri aduse reputației sale care ar fi legată de decizia atacată. În această privință, nu se poate considera că, în sine, decizia de respingere a participării sale la proiect, deși defavorabilă, aduce atingere reputației sale. Consecințele legate de adoptarea unei astfel de decizii fac parte dintre riscurile la care orice operator economic avizat se expune atunci când participă la o astfel de procedură. Prin urmare, prejudiciul adus reputației pretins legat de decizia atacată nu este nicidecum dovedit.

84 În consecință, cererea de reparare a prejudiciului moral, indiferent că este legat de un comportament al Comisiei sau de decizia atacată, trebuie să fie respinsă.

85 Din toate cele de mai sus rezultă că cererea de despăgubiri a reclamantei trebuie să fie respinsă în ansamblul său, fără a fi nevoie să se admită cererea acesteia având ca obiect dispunerea efectuării unei expertize judiciare și desemnarea unui expert și cererea sa de măsuri de organizare a procedurii în vederea obținerii mărturiilor coordonatorilor. De asemenea, cererea sa de publicare a prezentei hotărâri a Tribunalului trebuie să fie înlăturată.

86 Prezenta acțiune trebuie, așadar, să fie respinsă în totalitate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

87 Potrivit articolului 134 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât reclamanta a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată, conform concluziilor Comisiei.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a șasea),

declară și hotărăște:

1) Respinge acțiunea.

2) Obligă Holistic Innovation Institute, SLU la plata cheltuielilor de judecată.

Frimodt Nielsen Dehousse Collins

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 12 mai 2016.

Semnături